

Комп'ютерні ніки як засіб самопрезентації в інтернеті у осіб юнацького віку

Бойко Д. Ю.

Анотація. У статті розглянуто поняття «ідентичності» та «самопрезентації». Проаналізовано проблему становлення ідентичності у юнацькому віці. Встановлена залежність самопрезентації від стану ідентичності. Описано особливості спілкування в мережі Інтернет. Розглянуто комп'ютерні ніки як засіб самопрезентації в Інтернеті. Надано результати дослідження самопрезентації осіб юнацького віку за допомогою комп'ютерних ніків. Систематизовано та проаналізовано комп'ютерні ніки. Встановлено залежність вибору комп'ютерного ніку від стану ідентичності у осіб юнацького віку. Визначена роль комп'ютерного ніку у становленні ідентичності.

Ключові слова: юнацький вік, ідентичність, самопрезентація, комп'ютерний нік, мораторій, спілкування.

Постановка проблеми. Глибинне впровадження мережі Інтернет в повсякденне життя, поставило перед суспільством нові задачі, розкрило нові можливості. Цікавою, на наш погляд, є потреба вивчення самопрезентації та самоідентифікації в Інтернеті, особливо осіб юнацького віку. Це зумовлено повною анонімністю, необмеженістю та безкарністю в Інтернет-просторі. Юнак в мережі Інтернет отримує повну свободу ідентифікації себе, й може реалізовувати потяги, які не можуть бути задоволені в реальному житті. Основною кризою юності є криза ідентичності. Вивчення означеної проблеми є актуальним та своєчасним.

Метою статті є вивчення комп'ютерного ніку як засобу самопрезентації в інтернеті у осіб юнацького віку.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Вивчення самопрезентації здавна є у полі уваги вчених [2, 7, 8], зокрема, значний внесок у вивчення феномену самопрезентації зробив І. Гофман [2]. І. Гофман розглядає способи, за допомогою яких індивід представляє себе та свою діяльність іншим людям, способи, за допомогою яких індивід контролює формування враження про себе. Науковець пояснює самопрезентацію як гру певної ролі, з метою скерування формуванням

враження про себе [2]. Н. М. Токарева, Т. О. Чигирин описують самопрезентацію у загальному значенні як процес формування суб'єктом враження про себе у середовищі, що оточує людину [7, 8]. Н. М. Макаренко досліджує процеси самопрезентації у реальному та віртуальному світі американських підлітків [4]. Р. В. Павелків спирається на наукову позицію Дж. Марша, згідно якої є чотири стадії існування ідентичності: досягнута ідентичність, мораторій, дострокова ідентичність, дифузна [5, с. 86–87]. Я. С. Посохова стверджувала (згідно Е. Еріксону), що ідентичність — це відчуття тотожності і цілісності своєї особистості, результат своєї належності до певної соціальної групи [6].

Від того, яким чином юнак оцінює себе як особистість, бачить своє місце у відносинах з іншими людьми та в суспільстві, буде залежати його модель поведінки, а отже і враження, яке особа створює про себе у середовищі. Це підтверджує вірність використаного вище твердження: самопрезентація залежить від стану ідентичності.

Одним із способів самопрезентації людини у сучасному інформаційному світі є Інтернет-мережі. Юнак, потрапляючи в мережу Інтернету, не обмежується такими поняттями як стать, вік, національність, професійна приналежність та інші, що обмежують його в реальному світі. Е. П. Белінська стверджує, що через анонімність та необмеженість в Інтернеті, єдиним способом існування в ньому є вирішення завдання само презентації, тобто створення свого віртуального образу. Причому, віртуальний образ може не повністю відповідати реальному, або ж взагалі кардинально відрізнятись від нього [1].

Найпоширенішим засобом самопрезентації в Інтернеті є комп'ютерний нік, який є обов'язковим для користувачів. Комп'ютерний нік — це унікальне й неповторне ім'я що використовує особа в мережі Інтернет, але, на відміну від реального імені, нікнейм особа обирає сама. Не дивлячись на різноманітність комп'ютерних ніків в Інтернеті, серед них можна виділити спільні риси та класифікувати. С. В. Кузіна розділяє комп'ютерні ніки на такі види: повні, пестливі, імена із заміною символів, тварин та рослин, професії, герої, міфічні, фентезі, нейтральні, психоемоціональні, самооцінки, технічні, недруковані символи [3].

Спираючись на власні спостереження, ми додали ще такі види комп'ютерних ніків як: нікнейми з використанням ненормативної лексики, ім'я протилежної статі, речовини.

Викладення основного матеріалу дослідження. Для дослідження було сформовано вибірку із 18 юнаків (особи віком від 17 до 23 років).

Основний метод — опитування, що дозволило зібрати нікнейми осіб юнацького віку. Методом класифікації (на основі таблиці С. В. Кузіної) були охарактеризовані отримані комп'ютерні ніки, що дозволило визначити стан ідентичності юнака.

Опитування проводилося в соціальній мережі «Instagram». Простий збір комп'ютерних ніків не дав би потрібного результату, оскільки нік, який особа зазвичай використовує, може бути зайнятий, через це юнак його модифікує. В сторіз було запропоновано юнакам написати той комп'ютерний нік, який вони найчастіше використовують.

В результаті опитування було зібрано 18 комп'ютерних ніків (див. рис. 1). Кожен нік було віднесено до певної категорії, згідно ніку представлена розширена характеристика особистості. Для прикладу охарактеризуємо один із отриманих комп'ютерних ніків.

Рис. 1. Приклади ніків юнацтва

Для прикладу візьмемо нік «___ottoo___o» де використовується ім'я вигаданого герою коміксів. Згідно з дослідженнями С. В. Кузіної [3], власники таких ніків намагаються бути схожими на обраного ними героя, надають йому перевагу через часткову схожість з собою, намагаються приписати собі його якості (які, зазвичай) не мають самі. За рахунок ніку компенсують свою неповноцінність. Ця особа має стан ідентичності — мораторій, та використовує нік як засіб експериментування із віртуальним образом, що сприяє становленню ідентичності.

Узагальнення отриманої інформації дозволяє стверджувати: десять юнаків мають досягнуту ідентичність та використовують комп'ютерні ніки для перенесення всіх чи тільки окремих якостей реального образу на віртуальний. Таке перенесення потребує розвинених здібностей до рефлексії, сприяє їх розвитку. Вісім юнаків знаходяться в стані мораторію, експериментують із ідентичністю, використовують комп'ютерні ніки для «примірювання» нових соціальних ролей, отримання нового досвіду.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження показує, що в мережі Інтернет юнак хоч і має повну свободу, проте використовує комп'ютерні ніки в залежності від свого стану ідентичності. При досягнутій ідентичності нік є засобом перенесення реальних якостей характеру на віртуальний образ, сприяє розвитку рефлексії. У випадку рольового мораторію комп'ютерний нік є засобом експериментування із віртуальним образом, що сприяє становленню ідентичності. В обох випадках комп'ютерні ніки відображають стан ідентичності особи, є способом самооцінювання чи самоопису.

Список використаної літератури

1. Белинская Е. П. *Психология Интернет-коммуникации* : учеб. пособие. Москва : МПСУ Воронеж : МОДЭК, 2013. 192 с.
2. Гофман И. *Представление себя другим в повседневной жизни*. Пер. с англ. и вступ. статья А. Д. Ковалева. Москва : КАНОН-пресс-Ц, Кучково поле, 2000. 304 с.
3. Кузина С. В. *Все врут! Учимся вычислять людей по их внешнему виду*. Москва : АСТ: Астрель, 2011. 544 с.
4. Макаренко Н. М. Сучасний погляд на основні проблеми українських та американських підлітків. *Збірник наукових праць Кам'янець-*

Подільського університету імені Івана Огієнка, Інституту психології НАПН України. Вип. 27, Кам'янець-Подільськ: Аксиома, 2015. С. 280–291.

5. Павелків Р. В. *Вікова психологія*: підручник. Київ: Кондор, 2015. 469 с.
6. Посохова Я. С. Проблема ідентичності та визначення психологічних основ її вивчення. *Право і безпека*. 2015. № 2. 239 с.
7. Токарева Н. М. Особливості самокатегоризації особистості юнаків у контексті становлення особистісної та соціальної ідентичності. *Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. Вип. 9. Кам'янець-Подільський : Аксиома, 2010. С. 641–650.*
8. Чигирин Т. О. *Самопрезентація: визначення, види, стратегії, техніки*. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:kVtoU_ObwAkJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення 25.11.2019).

References

1. Belinskaya, E. P. (2013). *Psikhologiya Internet-kommunikatsii* [Psychology of Internet Communication]: ucheb. posobiye. Moskva: MPSU; Voronezh : MODEK. 192 s. [in Russian]
2. Gofma, I. (2000). *Predstavleniye sebya drugim v povesdnevnoy zhizni / Per. s angl. i vstup. stat'ya A. D. Kovaleva*. Moskva : KANON-press-TS, Kuchkovo pole. 304 s. [in Russian]
3. Kuzina, S. V. (2011). *Vse vrut! Uchimsya vyichislyat lyudey po ih vneshnemu vidu* [Everyone lies! Learning to calculate people by their appearance]. Moskva : AST: Astrel. 544 s. [in Russian]
4. Makarenko, N. M. (2015). Suchasnyi pohliad na osnovni problemy ukrainskykh ta amerykanskykh pidlitkiv [A modern look at the main problems of Ukrainian and American teenagers]. *Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho universytetu imeni Ivana Ohienka, Instytutu psykhologhii NAPN Ukrainy. Vyp. 27, Kamianets-Podilsk: Aksioma. S. 280–291.* [in Ukraine]

5. Pavelkiv, R. V. (2015). *Vikova psykholohiya: pidruchnyk*. Vyd. Kiyiv: Kondor. 469 s. [in Ukraine]
6. Posokhova, Ya. S. (2015). Problema identychnosti ta vyznachennya psykholohichnykh osnov yiyi vyvchennya. *Pravo i bezpeka*, 2. 239 s. [in Ukraine]
7. Tokareva, N. M. (2010). Osoblivosti samokategorizatsiyi osobistosti yunakiv u konteksti stanovlennya osobistisnoyi ta sotsialnoyi identychnosti [Features of self-categorization of youth personality in the context of becoming personal and social identity]. *Problemi suchasnoyi psihologiyi : zb. nauk. prats Kam'yanets-Podilskogo natsionalnogo universitetu imen Ivana Oghienka, Institutu psihologiyi imeni G. S. Kostyuka APN Ukrayini / Za red. S. D. Maksimenka, L. A. Onufrievoyi*. Vip. 9. Kam'yanets-Podilskiy : Aksioma. S. 641–650. [in Ukraine]
8. Chigirin, T. O. *Samoprezentatsiya: viznachennya, vidi, strategiyi, tehniki* [Self-presentation: definitions, types, strategies, techniques]. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:kVtoU_ObwAkJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (data zvernennya 25.11.2019). [in Ukraine]

Бойко Д. Ю.

Компьютерные ники как средство самопрезентации у лиц юношеского возраста

Аннотация. В статье рассмотрено понятия «идентичности» и «самопрезентации». Проанализировано проблему становления идентичности в юношеском возрасте. Установлена зависимость самопрезентации от состояния идентичности. Описаны особенности общения в сети Интернет. Рассмотрены компьютерные ники как способ самопрезентации в Интернете. Представлены результаты исследования самопрезентации юношей с помощью компьютерных ников. Систематизировано и проанализировано компьютерные ники. Установлена зависимость выбора компьютерного ника от состояния идентичности у лиц юношеского возраста. Определена роль компьютерного ника в становлении идентичности.

Ключевые слова: юношеский возраст, идентичность, самопрезентация, компьютерный ник, мораторий, общение.

Boyko D. Yu.

Computer nicknames as a means of self-presentation among young people

Abstract. The article discusses the concepts of «identity» and «self-presentation». The problem of identity formation in adolescence is analyzed. The dependence of self-presentation on the state of identity is established. Listed are the features of communication on the Internet. Computer nicknames are considered as a way of self-presentation on the Internet. The results of a study of self-presentation of young men using computer nicknames are presented. Computer nicknames are systematized and analyzed. The dependence of the choice of a computer nickname on the state of identity in young people is established. The role of a computer nickname in the formation of identity is determined.

Keywords: adolescence, identity, self-presentation, computer alias, moratorium, communication.

Бойко Дмитро Юрійович,

факультет мистецтв

Криворізький державний педагогічний університет

Кривий Ріг, Україна

unlimited2799@gmail.com

Науковий керівник:

Макаренко Наталя Миколаївна,

кандидат психологічних наук, доцент

Криворізький державний педагогічний університет

Кривий Ріг, Україна